

Александър Величков

По-малко от месец от встъпването в длъжност на Пламен Орешарски като български министър-председател, станаха видни няколко неща, които си заслужава да бъдат разгледани и анализирани. Това са явления и процеси, които тепърва ще се развиват и разгръщат. Трябва да се подчертае, че те не са необратими, но при настоящето стечение на събитията е малко вероятно да не достигнат своята кулминация. Българската социалистическа партия (БСП) е поела уверено по пътя на автоостракизирането, разбираемо в случая като самоизгонване от политическата сцена.

Вероятно за част от левите симпатизанти това заключение звучи като грешна диагноза или опит за пропаганда, но всъщност разкрива една много реална алтернатива за политическото бъдеще на БСП. Безспорен факт е, че в продължение на десетилетия партията се опитваше да задуши и унищожи съществуването на друг ляв политически субект. БСП успяваше да доминира в лявото политическо пространство, а голямата част от малките социалдемократически партии участваха символично в т.нар. Коалиция за България. Това, разбира се, ги обезличи напълно, но за сметка на това техните партийни ръководства се възползваха от някои дребни бонуси, подхвърлени им от БСП. Останалите партии с лява ориентация също тръгнаха по погрешен път – някои от тях направиха безумни в идейно отношение коалиции с десни партии, а други не успяха да предложат гласно адекватен политически продукт. Без да разглеждаме защо това е така, факт е, че БСП е монополист в лявото политическо пространство. Това обаче се оказва недостатъчно...

В проведените на 12 май 2013 г. парламентарни избори Коалиция за България (разбирай БСП) успя да спечели 942 541 гласа, което се равнява на 26,61 % от всички действителни бюлетини. Това превърна партията във втора политическа сила след ГЕРБ, която пък получи 1 081 605 гласа (30,54 %). На практика Коалиция за България успя за намали значително дистанцията спрямо ГЕРБ от предишните парламентарни избори през 2009 г. (от 930 494 гласа или 22,02 % разлика до 139 064 гласа или 3,93 %) и същевременно да увеличи своите гласоподаватели като абсолютно число (от 748 147 на

Написано от Александър Величков
Събота, 22 Юни 2013 14:12

942 541). Крехката преднина на ГЕРБ в изборните резултати и разпределението на политическите сили в парламента откриха още една възможност пред БСП – да управлява страната, въпреки че е втора политическа сила. Така с гласната подкрепа на ДПС и негласната подкрепа на „Атака“, на 29 май 2013 г. Пламен Орешарски състави т.нар. „програмно“ правителство. В БСП обаче така и не си направиха труда да анализират изборните резултати и случващото се в България като цяло. Оттук започна и автоостракизирането, за което говоря.

Преди всичко в БСП не разбраха, че увеличението на броя избиратели, гласували за тях, не идва от това, че хората са привлечени от тяхната политическа платформа или предложени политики. Те гласуваха за БСП, защото виждаха в партията единствената алтернативна политическа сила, която е способна да консолидира значителна част от гласовете като противовес на статуквото в лицето на ГЕРБ. Казано възможно най-кратко и ясно – просто значителна част от хората не искаха да бъдат управлявани отново от ГЕРБ. Оттук идва и втората голяма грешка на БСП – партийните функционери помислиха, че са спечелили изборите. А това всъщност далеч не е така – БСП не получи доверието на мнозинството от гласувалите на изборите и остана втора политическа сила. Нещо повече – доверието към сегашното ръководство на партията, в лицето на председателя ѝ Сергей Станишев, и всички онези „стари муцуни“, чиято професия е „пожизнен депутат“, отдавна е ерозирало и достигнало жизнения си минимум. Вместо да осъзнаят този факт и да потърсят позитивна промяна, БСП остава ретроградно и консервативно образувание, неспособно да се реформира реално и да разшири обществената си база, както подобава на една социалистическа партия.

Ръководството на БСП така и не усети настроената сред народа, на своите (потенциални) гласоподаватели. Вместо да потърси коренната промяна, партията стана заложник на съмнителни чужди интереси и отново сътвори „Тройна коалиция“, само че този път с ДПС и „Атака“. Много бързо стана ясно, че претенциите за програмно правителство са просто един камуфлаж, зад който стои разпределението на държавнически постове по партийен принцип. Факт е, че обществените настроения спрямо правителството на Пламен Орешарски бяха негативни още преди действително то да се сформира. Това обаче не оправдава действията на министър-председателя, който само за около две седмици „успя“ да потвърди отрицателните обществени очаквания. Бързите и очевидно предварително подготвени промени в Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (ЗДАНС), както и нагласеният избор на личност със съмнителна биография като медийния магнат Делян Пеевски за председател на ДАНС, просто преляха чашата на търпението. Гражданското общество, което вече не е просто фикция, а реален субект в демократичния процес в България, веднага спонтанно реагира и се самоорганизира с помощта на социалните медии като „Фейсбук“ и „Туитър“. Разбира се, в демонстрациите започнали на 14 юни 2013 г. се включиха също така партийни агитки и провокатори, но те са незначителна част от хилядите протестиращи. Към момента на писане на този анализ обществените протести

Написано от Александър Величков
Събота, 22 Юни 2013 14:12

продължават и няма изглед да спрат с оглед на политическите грешки, които „програмното” правителство продължава да прави една след друга.

Политиката е преди всичко умение за балансиране на интереси и комуникация със заинтересованите страни. Няма спор, че БСП направи огромна грешка с избора на Делян Пеевски за ръководител на службите за сигурност, но по-лошото е, че от изказванията на Сергей Станишев, Пламен Орешарски, Михаил Миков, Мая Манолова и други леви политици е видно, че въобще не са я осъзнали. Нещо повече – те подхождат доста глупаво и наивно, продължавайки да настояват, че въпреки общественото недоволство, изборът е бил правилен. Всичко това поражда друг съществен въпрос – има ли място моралът в политиката и деморализирана ли е БСП? За хората подкрепили протеста, отговорът е ясен... В това отношение е много показателен един коментар в социалната мрежа „Фейсбук”, който кратко и ясно отразява начина, по който се чувстват симпатизантите на БСП в момента – „За съжаление поведението на кабинета до момента беше напълно неадекватно. Вместо да се постави на масата цялата истина за тежкото наследство на диктатурата от последните 4 години, из медиите рукнаха напълно неадекватни теми като тютюнопушенето, АЕЦ Белене, а с назначението на Пеевски чашата просто преля. За бога, държавата е дефакто във фалит, енергетиката е пред технически колапс, а в парламента миналата седмица се водеха дебати, граничещи с абсолютната нелепост.” *(Бел. авт. – цитатът е без редакция).*

Повечето анализатори твърдят, че правителството на Пламен Орешарски няма да изкара пълният си мандат и вероятно са прави. Тук обаче има един по фундаментален проблем от политологична гледна точка, а именно – съдбата на един от най-значимите партийни субекти в историята на България след Освобождението – БСП. Социалистическата партия уверено е поела по пътя на своя десен противник – автентичният Съюз на демократичните сили (СДС). Този процес на разпадане и/или маргинализация на БСП не е неизбежен, но в противен случай са необходими сериозни реформи – както кадрови, така и организационни и идеологически. Партията трябва да се отърси от зависимостите, в които се намира в момента и да намери допирните точки със своята социална база въз основа на идеите на модерната социалдемокрация. В противен случай вече доста компрометираната в очите на гласоподавателите БСП ще се стопи и изчезне от политическия пейзаж подобно на СДС и ДСБ. Разбира се, с „умирането” на една политическа партия не „умира” и самата идея, която някога е стояла зад нея. Но ако все пак партийните функционери в БСП искат тяхната формация да продължи своето съществуване и да се развива прогресивно, то реформите не търпят отлагане.